

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ЧЕТВЕР, 14 ГРУДНЯ 2017 РОКУ

№236 (6105)

Борошно проти вроджених вад

НА ЧАСІ. Чому в Україні уникають ефективних у світі методів профілактики?

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

Борошно проти вроджених вад

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Депутати Рівненської обласної ради ініціюють ухвалення загальнодержавної програми з фортифікації (збагачення) борошна фолієвою кислотою (вітаміном В9). Відповідне звернення до Прем'єр-міністра та керівників двох профільних відомств — МОЗ та МінАПК вони нещодавно ухвалили на сесії, поклавши в основу аргументи лікарів. Такий метод профілактики, стверджують фахівці, здатний істотно знизити кількість дітей, що з'являються на світ із вродженими вадами нервної трубки. Бо, скажімо, спинно-мозкова кіла спричиняє параліч ніг і порушення функцій багатьох органів, аненцефалія не сумісна із життям.

Чому цього досі не роблять в Україні, де, по суті, триває ця епідемія? За даними ОМНІ-мережі, у 2000—2014 роках поширеність вад нервної трубки в Україні становила близько 18 на 10 тисяч новонароджених дітей. Це найбільша частота в Європі.

Корені питання ведуть насамперед на Рівненське Полісся, шість районів якого досі мають статус забруднених внаслідок Чорнобильської аварії територій. Це переважно третя-четверта зони, хоч кілька сіл у Дубровицькому районі належать до другої, де саме проживання — поза законом (торік ми розповідали про це в матеріалі «Лелеки з Будимлі»). Виявляється, через по-

над три десятиліття радіометричні обстеження доводять: рівень цезію у грибах, ягодах та місцевому молоці перевищує норму в 5—10 разів. Поліщуки і далі вдихають і споживають радіонукліди. Проте народжується третє покоління, яке знає впливу радіації від зачаття. А ембріон і плід у понад 20 разів чутливіші до неї, ніж доросла людина. Тому частота вад нервної трубки на Рівненському Поліссі удвічі, а подекуди й утричі перевищує середньоєвропейський показник.

Понад 10 років МОЗ рекомендує всім жінкам репродуктивного віку щоденно вживати таблетовану фолієву кислоту. Однак дослідуються менш як 10%. До того ж, 50% вагітностей не заплановані.

— Жінки, на жаль, здебільшого ігнорують наші наполегливі рекомендації про профілактику вад розвитку плода за допомогою фолієвої кислоти хоч би за дватри місяці перед тим, як запланувати вагітність і на перших її тижнях, — каже завідувач Рівненським обласним медико-генетичним центром Любов Євтушок. — Бо головний та спинний мозок плода формуються від її початку. Тому коли майбутні мами дізнаються, що носять під серцем нове життя, й приходять до нас, таблетки зазвичай уже не ефективні.

Що ж робити? На це запитання професор-генетик зі світовим іменем Володимир Вертелецький відповідає так: «Те, що робить

ПРЯМА МОВА

Світлана БОГАТИРЧУК-КРИВКО,
заступник голови
Рівненської облдержадміністрації,
член української делегації в Раді Європи:

— Лише вдумайтеся: від вад нервної трубки в Україні щодня помирає дві дитини! Саме тому, спираючись на дослідження вчених-генетиків зі світовими іменами, Рівненщина ініціює загальнодержавну програму збагачення борошна фолієвою кислотою — як робить весь світ. Окрім того, плануємо внести це питання на розгляд Ради Європи, щоб одержати партнерську підтримку у впровадженні програми.

увесь світ: фортифікувати промислове борошно фолієвою кислотою. Це профілактика навіть для ледачих або тих, хто не замислюється про майбутнє дітей. До речі, борошно, яке Україна експортує за кордон, уже збагачене. Скажімо, МОЗ Індонезії (а саме туди Україна постачає чи не найбільші його обсяги) ще в 2003 році встановило вимоги до імпортованого борошна. А загалом понад 80 країн майже 20 років фортифікують борошно фолієвою кислотою. Це дає змогу кожній людині отримати додаткових 100—150 мкг цього вітаміну на добу».

У Канаді, США, Чилі поширеність вад нервної трубки знизилася щонайменше на 50%. Ось вам і економія державних коштів на довічних виплатах інвалідам.

— Як свідчить економічний аналіз, з кожної гривні, інвестованої у профілактику, система охорони здоров'я збереже у 20 разів більше коштів: адже витрати на фортифікацію не порівнянні з медичними та немедичними, які потрібні для опіки над такою дитиною протягом життя, — каже іменитий професор, який цими днями завітав до Рівного. — До речі, таке борошно має позитивний вплив і на здоров'я всього населен-

ня: воно знижує частоту серцево-судинних патологій (профілактика інфарктів та інсультів) та рівень фолат-залежних анемії. Існує дуже мало методів оздоровлення, які були б підкріплені настільки істотною доказовою базою, як фортифікація борошна фолієвою кислотою.

Саме у Рівному та Луцьку разом з небайдужими фахівцями професор Вертелецький 1999-го започаткував програму запобігання вродженим вадам розвитку, яку здійснювали відповідно до угоди між урядами США і України до 2006 року. Після цього діяльність під його керівництвом тривала як програма ОМНІ-мережі. Створено реєстр новонароджених, і проводять нагляд за вродженими вадами розвитку за міжнародними стандартами.

Завдяки цьому Україна перша і досі єдина з-поміж колишніх республік СРСР є членом таких авторитетних міжнародних організацій, як EUROCAT (Європейська мережа популярних реєстрів вроджених вад розвитку) та ICBDSR (Міжнародна палата з моніторингу та дослідження вроджених вад розвитку). Це дає змогу порівнювати наші дані з даними країн Європи і світу.

ДОВІДКА «УК»

Фолієва кислота — вітамін групи В, що бере участь у синтезі ДНК людини і допомагає відновити ділянки, пошкоджені радіацією. Її ефективність у профілактиці вад нервної трубки науковці довели ще в 1960-х. Нині близько 75% таких вад у кожній країні можна запобігти шляхом периконцепційного (за 2—3 місяці до зачаття і перші 2—3 місяці вагітності) вживання фолієвої кислоти.